

Dokumentationsnotat for offentlige finanser i Dansk Økonomi, forår 2015

I notatet foretages først en sammenligning af de offentlige finanser i *Dansk Økonomi, forår 2015* med regeringens *Konvergensprogram 2015*. Dernæst vurderes de lovfastsatte udgiftslofter i forhold til den finanspolitiske målsætning om et strukturelt underskud på maksimalt 0,5 pct. af BNP. Til sidst redegøres for en teknisk fremskrivning af hhv. de offentlige investeringer og det offentlige forbrug.

1 Indhold

2	Offentlige finanser i forhold til Konvergensprogrammet 2015	2
3	Sammenhæng mellem udgiftslofter og strukturel saldo	6
4	Teknisk fremskrivning af offentlige investeringer frem mod 2020.....	8
5	Teknisk fremskrivning af offentligt forbrug frem mod 2020	10

2 Offentlige finanser i forhold til Konvergensprogrammet 2015

I *Dansk Økonomi, forår 2015* skønnes generelt bedre realøkonomiske udsigter sammenlignet med *Konvergensprogrammet 2015* – både på kort sigt og mellemlangt sigt jf. tabel 1.

BNP-væksten skønnes til hhv. 1,9 pct. og 2,3 pct. i 2015 og 2016, mens der i konvergensprogrammet skønnes en vækst på hhv. 1,6 pct. og 2,0 pct. Den større aktivitetsvækst dækker bl.a. over en større stigning i det private forbrug.

Det offentlige forbrug følger konvergensprogrammet i de år, hvor de offentlige driftsudgifter er omfattet af lofter dvs. frem til og med 2018. I årene 2019-20 følger det offentlige forbrug et teknisk forløb, hvor væksten er lidt højere end i konvergensprogrammet.

I årene frem mod 2020 skønnes en væsentlig større stigning i beskæftigelsen, og et lidt større fald i ledigheden.

Tabel 1. Nøgletal vedrørende den makroøkonomiske prognose

	2014	2015	2016	2017	2018-20 ¹⁾
<i>Dansk Økonomi, forår 2015</i>					
BNP (realvækst, pct.)	1,1	1,9	2,3	2,9	2,8
Privat forbrug (realvækst, pct.)	0,5	1,9	2,7	3,0	3,0
Offentligt forbrug (realvækst, pct.)	1,4	1,0	0,1	0,9	0,9
Ændring i beskæftigelse (1.000 pers.)	23	28	37	37	37
Ændring i ledighed (1.000 pers.)	-11	-3	-9	-10	-3
<i>Konvergensprogram 2015</i>					
BNP (realvækst, pct.)	1,0	1,6	2,0	1,9	2,2
Privat forbrug (realvækst, pct.)	0,3	1,8	1,7	2,3	2,3
Offentligt forbrug (realvækst, pct.)	1,4	1,0	0,1	0,9	0,7
Ændring i beskæftigelse (1.000 pers.)	20	24	25	31	30
Ændring i ledighed (1.000 pers.)	-11	-3	-8	-6	-3

Anm.: 1) Søjlen viser den gennemsnitlige årlige vækst i årene 2018-20.

Offentlig saldo

Trods de større stigninger i beskæftigelse, forbrug mv. skønnes i *Dansk Økonomi, forår 2015* en lidt dårligere offentlig saldo på kort sigt end vurderingen i *Konvergensprogrammet 2015*, jf. tabel 2. I 2015 skønnes et underskud på 2,1 pct. BNP og i 2016 på 3,0 pct. af BNP, mens der i konvergensprogrammet skønnes et offentligt underskud på hhv. 1,6 pct. af BNP og 2,6 pct. af BNP.

Tabel 2. Den offentlige saldo

	2014	2015	2016	2017	2020
	-----Pct. af BNP-----				
<i>Dansk Økonomi, forår 2015</i>					
Offentlig saldo	1,2	-2,1	-3,0	-2,0	0,5
Nettorenter	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,6
Intægter i alt	56,1	51,9	50,0	49,9	49,6
Udgifter i alt	54,4	53,5	52,6	51,5	48,4
<i>Konvergensprogram 2015</i>					
Offentlig saldo	1,9	-1,6	-2,6	-2,7	0,0
Nettorenter	-0,6	-0,6	-0,6	-0,5	-0,5
Intægter i alt	56,8	52,9	50,8	49,8	50,1
Udgifter i alt	54,3	53,9	52,8	52,0	49,6
<i>Forskel</i>					
Offentlig saldo	-0,6	-0,4	-0,4	0,7	0,5
Nettorenter	0,2	0,1	0,2	0,1	-0,1
Intægter i alt	-0,7	-1,0	-0,8	0,1	-0,5
Udgifter i alt	0,1	-0,4	-0,2	-0,5	-1,2

De offentlige indtægter skønnes – trods bedre konjunkturudsigter – til en relativt mindre andel af BNP i forhold til vurderingen konvergensprogrammet. Dette forhold skyldes blandt andet, at der i *Dansk Økonomi, forår 2015*, ventes større rentestigninger i 2015 og 2016 end i konvergensprogrammet. Det giver større rentefradrag i husholdningerne og dermed færre skatteindtægter. Større rentestigninger indebærer også et lavere skøn for pensionsafkastet og færre indtægter fra PAL-skat, idet rentestigningerne skønnes at være forbundet med lavere kursstigninger på obligationer.

Det bemærkes i øvrigt, at forskellen med en dårligere offentlig saldo allerede ses i 2014. Det skyldes, at *Dansk Økonomi, forår 2015* er baseret på Danmarks Statistiks opgørelse af de offentlige finanser for 2014, som blev offentliggjort i april 2015.

På mellemlang sigt ventes imidlertid en større forbedring af den offentlige saldo end i konvergensprogrammet. I 2020 skønnes således et overskud på 0,5 pct. af BNP, mens der i Konvergensprogrammet skønnes akkurat balance dvs. en offentlig saldo på 0,0 pct. af BNP. Den større forbedring skyldes overvejende en større stigning i den strukturelle beskæftigelse og arbejdstid og dermed det strukturelle BNP.

Offentlige udgifter

De offentlige udgifter skønnes til en lavere andel af BNP i alle år frem imod 2020 sammenlignet med konvergensprogrammet *jf. tabel 3*. Det afspejler blandt andet, at der i de fleste år frem mod 2020 lægges samme offentlige forbrugsvækst til grund som i

konvergensprogrammet, og samtidig skønnes en større vækst i BNP og beskæftigelse. De offentlige forbrugsudgifter reduceres dermed som andel af BNP.

De relativt lavere udgifter til indkomstoverførsler i forhold til konvergensprogrammet afspejler også denne effekt, men herudover også færre antal personer på indkomstoverførsler blandt andet ledige på kontanthjælp som følge af, at den strukturelle ledighed skønnes ca. 4.000 personer lavere i 2020.

Der skønnes en højere realvækst i udgifter til offentlige investeringer, subsidier og øvrige udgifter, og disse udgifter udgør således omtrent samme eller en lidt højere andel af BNP i årene frem mod 2020.

Tabel 3: Offentlige udgifter

	2014	2015	2016	2017	2020
	-----Pct. af BNP-----				
<i>Dansk Økonomi, forår 2015</i>					
Udgifter i alt	54,4	53,5	52,6	51,5	48,4
Offentligt forbrug	26,8	26,5	25,9	25,6	24,5
Offentlige investeringer	3,9	3,7	3,6	3,5	3,1
Indkomstoverførsler	18,1	18,0	17,7	17,1	15,7
Subsidier	2,2	2,1	2,1	2,0	1,9
Øvrige udgifter	3,4	3,2	3,4	3,3	3,3
<i>Konvergensprogram 2015</i>					
Udgifter i alt	54,3	53,9	52,8	52,0	49,6
Offentligt forbrug	26,8	26,7	26,2	26,0	25,2
Offentlige investeringer	3,7	3,8	3,6	3,4	3,2
Indkomstoverførsler	18,2	18,2	17,9	17,5	16,3
Subsidier	2,2	2,1	2,0	1,9	1,8
Øvrige udgifter	3,3	3,2	3,2	3,2	3,1
<i>Forskel</i>					
Udgifter i alt	0,1	-0,4	-0,2	-0,5	-1,2
Offentligt forbrug	-0,1	-0,2	-0,3	-0,4	-0,6
Offentlige investeringer	0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1
Indkomstoverførsler	-0,1	-0,2	-0,2	-0,5	-0,6
Subsidier	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0
Øvrige udgifter	0,1	0,0	0,1	0,2	0,2

Offentlige indtægter

På indtægtssiden kan et lavere provenu henføres til færre skatteindtægter fra kildeskatterne, som blandt andet afspejler forskellige forudsætninger for rentefradraget og dermed indtægter fra den personlige indkomstskat. Det lavere skøn for indkomstoverførslerne på udgiftssiden indebærer også et lavere grundlag for indkomstbeskatningen, og herudover skønnes en lavere gennemsnitlig beskatningsgrad.

På kort sigt skønnes det private forbrug overordnet at udgøre omtrent samme andel af BNP, men derimod skønnes en lavere beskatningsgrad af afgifterne, hvilket bl.a. kan afspejle forskelle i forbrugssammensætning. På længere sigt ventes flere indtægter fra afgifter, som afspejler at det private forbrug og investeringerne udgør en større andel af BNP.

Tabel 4: Offentlige indtægter

	2014	2015	2016	2017	2020
	-----Pct. af BNP-----				
<i>Dansk Økonomi, forår 2015</i>					
Indtægter i alt	56,1	51,9	50,0	49,9	49,6
Direkte skatter, heraf	33,7	29,8	27,8	27,8	27,6
Kildeskatter	19,5	19,5	19,5	19,3	18,6
Pensionsafkastskat	2,8	1,9	0,8	0,8	1,2
Afgifter	16,6	16,6	16,8	16,7	16,8
Andre skatter	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Øvrige indtægter	5,5	5,2	5,2	5,1	4,9
<i>Konvergensprogram 2015</i>					
Indtægter i alt	56,8	52,9	50,8	49,8	50,1
Direkte skatter, heraf	34,2	30,5	28,7	27,8	28,3
Kildeskatter	19,6	19,9	20,0	20,0	19,5
Pensionsafkastskat	3,0	1,9	0,9	0,2	1,0
Afgifter	16,8	16,7	16,6	16,5	16,5
Andre skatter	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3
Øvrige indtægter	5,6	5,3	5,2	5,2	5,0
<i>Forskel</i>					
Indtægter i alt	-0,7	-1,0	-0,8	0,1	-0,5
Direkte skatter, heraf	-0,4	-0,7	-0,9	-0,1	-0,7
Kildeskatter	-0,1	-0,4	-0,5	-0,6	-0,9
Pensionsafkastskat	-0,2	0,0	-0,2	0,6	0,2
Afgifter	-0,2	-0,2	0,1	0,2	0,2
Andre skatter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrige indtægter	-0,1	0,0	0,0	-0,1	-0,1

3 Sammenhæng mellem udgiftslofter og strukturel saldo

I *Dansk Økonomi, forår 2015* skønnes den strukturelle saldo til -0,2 pct. af BNP i 2016, 0 pct. af BNP i 2017 og 0,3 pct. af BNP i 2018. Forudsætningen for disse skøn er, at det statslige delloft for indkomstoverførsler ikke anvendes fuldt ud. Formandsskabet for Det Økonomiske Råd skal løbende vurdere konsekvenserne for den strukturelle saldo, hvis udgiftslofterne anvendes fuldt ud. Metoden er nærmere beskrevet i *Offentlige finanser 2014*.

Forskellige indkomstoverførsler har forskellige effekter på den strukturelle saldo. Konsekvenserne af fuld udnyttelse af lofterne afhænger derfor af, hvorfor udgifterne i givet fald skulle blive højere end lagt til grund. Beregningen af en hypotetisk udgiftsstigning må derfor tage udgangspunkt i nogle antagelser, som beskrives nedenfor.

I beregningen antages det, at halvdelen af en stigning i de statslige udgifter til indkomstoverførsler er afledt af en højere gennemsnitlig ydelse til den enkelte modtager af overførslen. Den anden halvdel skyldes, at der er flere modtagere. Derudover øges de kommunale udgifter til indkomstoverførsler for så vidt angår de ordninger, hvor der er kommunale medfinansiering.¹ Det er forudsat, at halvdelen af stigningen i den gennemsnitlige ydelse er konjunkturelt bestemt og dermed ikke påvirker strukturel saldo. Eksempelvis modregnes ydelsen for folkepension og efterløn arbejdsindkomst, som er påvirket af konjunktursituationen.

En stigning i antallet af modtagere af indkomstoverførsler har en afledt betydning for de offentlige finanser, hvis beskæftigelsen samtidig reduceres. I beregningen anvendes en tommelfingerregel om, at saldoen forværres med 0,15 pct. af BNP, såfremt den strukturelle beskæftigelse reduceres med 10.000 personer, og antallet af modtagere af indkomstoverførsler øges tilsvarende, jf. *Dansk Økonomi, efterår 2011*. Det antages beregningsteknisk, at en stigning i antallet af modtagere for en række ordninger reducerer den strukturelle beskæftigelse. Omvendt antages det, at stigninger i modtagere af f.eks. boligsikring, børnefamilieydelse mv. ikke er korreleret med beskæftigelsen.

Af tabel 5 fremgår de beregnede virkninger på den strukturelle saldo af at hæve hver statslig udgift under loft med 0,1 pct. af BNP. Det er beregnet med udgangspunkt i førnævnte tommelfingerregel. Eksempelvis hæves de statslige udgifter til førtidspension med 0,1 pct. af BNP, hvor halvdelen kommer fra en stigning i den gennemsnitlige ydelse, mens den anden halvdel skyldes en stigning i antallet af modtagere på knap 11.000 personer. Det forværrer strukturel saldo med knap 0,2 pct. af BNP.

---

¹ Der tages afsæt i gennemsnitlige refusionsprocenter beregnet af Finansministeriet på baggrund af *Konvergensprogram 2014*. Refusionsprocenten for en udgiftspost kan svinge betydeligt fra år til år.

Tabel 5 Effekt på strukturel saldo af stigning i statslig udgift på 0,1 pct. af BNP

	Svækkelse af strukturel saldo (pct. af BNP)	Andel af offentlige overførsler (pct.)
Overførsler med afledt beskæftigelsesvirkning		
Ledighedsydelse	0,3	1,0
Revalideringsydelse mv.	0,1	0,6
SU	0,3	6,3
Sygedagpenge	0,2	4,3
Barseldagpenge	0,1	3,1
Folkepension	0,1	36,9
Førtidspension	0,2	14,0
Efterløn	0,2	6,1
Løntilskud	0,2	3,1
Overførsler uden afledt beskæftigelsesvirkning		
Øvrige pensioner	0,1	9,1
Ikke-skattepligtig kontanthjælp	0,3	0,8
Børnefamilieydelse	0,1	4,8
Boligsikring	0,1	1,3
Boligydelse	0,1	3,1
Øvrige skattepligtige	0,1	0,5
Øvrige ikke-skattepligtige	0,3	5,0
I alt (vægtet)	0,14	

Anm.: Usikkerheden omkring skønnet for folkepensionister går på tilbagetrækningsalder, men også på levetid og det vurderes derfor, at en stigning i antallet af folkepensionister har halv effekt på den strukturelle beskæftigelse. Det er endvidere forudsat at, fordelingen af den hypotetisk udgiftsstigning svarer til fordelingen af indkomstoverførslerne i 2013. For skattepligtige og ikke-skattepligtige indkomstoverførsler er der anvendt en faktor for tilbageløb på hhv. 0,547 og 0,245.

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

Den sammenvejede effekt ligger på ca. 0,14 pct. af BNP. Regeringen har i deres *Opdateret 2020-forløb: Grundlag for udgiftslofter 2018* vurderet, at den strukturelle saldo som udgangspunkt vil blive svækket ca. én-til-én med forøgelsen af de loftsbelagte udgifter.

Med afsæt i skønnene i *Dansk Økonomi, forår 2015* vurderes det, at udgifterne til statslige indkomstoverførsler ligger 0,2 pct. af BNP lavere end udgiftsloftet i 2016, 0,3 pct. af BNP lavere end loftet i 2017 og 0,3 pct. af BNP lavere end loftet i 2018. Den strukturelle saldo vil dermed forværres med 0,3 pct. af BNP i 2016 og 0,5 pct. i 2017 og 2018, hvis lofterne udnyttes fuldt ud. Da den strukturelle saldo i udgangspunktet er -0,2 pct. af BNP i 2016 og 0 pct. af BNP i 2017, vil den strukturelle saldo dermed være lige på budgetlovens grænse, hvis det statslige delloft for indkomstoverførsler anvendes fuldt ud. I 2018 kan det statslige delloft for indkomstoverførsler benyttes fuldt ud uden at komme i konflikt med underskudsgrænsen.

4 Teknisk fremskrivning af offentlige investeringer frem mod 2020

Fra 2016 og frem er udviklingen i de offentlige investeringer i bygninger og anlæg mv.² ikke vedtaget politisk. I *Dansk Økonomi, forår 2015* er det derfor forudsat, at de offentlige investeringer fra 2016-20 følger et beregningsteknisk forløb, hvor investeringerne fremskrives, så de fastholder et omtrent konstant realt K/Y-forhold i det offentlige erhverv³. K beskriver det offentlige nettokapitalapparat, mens Y beskriver den offentlige produktion, som i store træk svarer til det offentlige forbrug.

Forudsætninger for beregning af kapitalapparat

Nettokapitalapparatet beskriver den samlede værdi af kapitalapparatet i det offentlige erhverv. Kapitalapparat udvikler sig efter nedenstående kapitalakkumulationsligning⁴:

$$\begin{aligned} \text{Kapitalapparat ultimo året} = & \text{Kapitalapparat primo året} \\ & - \text{Årets nedslidning} \\ & + \text{Årets investeringer} \end{aligned}$$

I 2014 udgjorde nedslidningen af det samlede kapitalapparat ca. 39½ mia. kr.⁵, mens investeringerne i det offentlige erhverv var på ca. 45 mia. kr. Kapitalapparatet voksede dermed fra ca. 670½ mia. kr. til ca. 676 mia. kr. i løbet af 2014, hvilket svarer til en vækst på ca. 0,8 pct. Da den offentlige produktion i 2014 voksede med 1,5 pct., var K/Y-forholdet dermed faldende i 2014, jf. figur 1.

Nedslidningsraterne for kapitalapparatet forudsættes at være 4,9 pct. for bygninger og 10,3 pct. for maskiner, hvilket svarer til 2014-niveaueet.

Beregning af investeringsniveau

Målet med den beregningstekniske fremskrivning af de offentlige investeringer er, at K/Y-forholdet bliver holdt omtrent konstant fra 2016 og frem. Det gennemsnitlige K/Y-forhold fra 2011-15 bruges til at beregne en sigtelinje for fremskrivningsårene.

---

² Offentlige investeringer i bygninger og anlæg mv. er defineret som de offentlige investeringer eksklusive udgifter til forskning og udvikling.

³ Den beregningstekniske tilgang er inspireret af den neutrale fremskrivning i den langsigtede fremskrivning, der er grundlag for holdbarhedsberegningen. Det investeringsniveau, der er nødvendigt for at fastholde et konstant offentligt K/Y-forhold, er dog noget større i den langsigtede fremskrivning. Fremgangsmåden i sidstnævnte indebærer, at også det nominelle K/Y-forhold holdes konstant.

⁴ Kapitalapparatet er dekomponeret i maskiner og bygninger, der har hver sin kapitalakkumulationsligning af denne form. Det skyldes, at de to typer investeringer har forskellige nedslidningsrater. Beregningen af K/Y-forholdet tager dog udgangspunkt i det samlede kapitalapparat.

⁵ Tallene for kapitalapparatet er et resultat af egne beregninger, på baggrund af tal fra ADAM. Tallene er opgjort i 2015-priser.

Hvis man skulle holde K/Y-forholdet konstant i alle år, ville vækstraten for de offentlige investeringer variere voldsomt fra år til år. I det beregningstekniske forløb er de offentlige investeringer i bygninger og anlæg mv. derfor fremskrevet med en fast årlig vækstrate fra 2016-20 på -1,3 pct. Denne vækstrate sikrer, at K/Y-forholdet rammer sigtelinjen i 2020 men ikke i de mellemliggende år, jf. figur 1.

Figur 1. K/Y-forhold

Figur 2. Offentlige investeringer

Den negative vækstrate i de offentlige investeringer skal bl.a. ses i lyset af en lav vækst i den offentlige produktion i de år der er dækkede af udgiftslofter. Investeringsbehovet havde således været større, hvis den offentlige produktion fulgte et neutralt forløb. Den negative vækstrate medfører, at udgiften til de offentlige investeringer falder fra 2,8 pct. af BNP i 2015 til 2,2 pct. af BNP i 2020, jf. figur 2.

5 Teknisk fremskrivning af offentligt forbrug

Det offentlige forbrug i *Dansk Økonomi, forår 2015* følger *Konvergensprogrammet 2015* i de år, hvor de offentlige driftsudgifter er omfattet af lofter dvs. frem til og med 2018. Efter loftårene, eksisterer der ikke et politisk flertal for en prioritering af de offentlige driftsudgifter, og det offentlige forbrug fremskrives i stedet i overensstemmelse med et ”neutralt” forløb. Et neutralt forløb betyder lidt forenklet sagt, at det offentlige forbrug udvikler sig i takt med BNP, dog under hensynstagen til udviklingen i befolkningens demografiske sammensætning.

Det offentlige forbrug kan opdeles på individuelt offentligt forbrug og kollektivt offentligt forbrug. Det individuelle offentlige forbrug er for eksempel udgifter til sundhed, ældrepleje og dagtilbud osv., mens det kollektive offentlige forbrug er udgifter til forsvar, politi osv. Historisk har det individuelle forbrug udgjort omtrent 2/3 af det samlede offentlige forbrug.

De individuelle aldersfordelte forbrugsudgifter varierer typisk betydeligt over et livsforløb, og befolkningens alderssammensætning har således betydning for de individuelle forbrugsudgifter. I fremskrivningen skelnes der derfor mellem individuelt og kollektivt forbrug. Det individuelle forbrug fremskrives f.eks. med et demografisk træk, som især afspejler den forventede udgiftspåvirkning af befolkningens alderssammensætning og levetid.

Både for individuelt og kollektivt forbrug antages det endvidere i fremskrivningen, at 2/3 af de samlede udgifter udgøres af lønsum til offentlige beskæftigede, og 1/3 består af udgifter til det offentliges varekøb i den private sektor.

Kollektivt forbrug

Fremskrivningen af vækstraten i det kollektive offentlige forbrug tager udgangspunkt i at det skal udgøre en omtrent uændret andel af strukturelt BNP. Væksten i den offentlige beskæftigelse anvendt til kollektivt forbrug antages at følge strukturel timebeskæftigelse, og varekøbet antages at følge strukturelt BVT i private byerhverv. Vækstraten i det kollektive forbrug fremskrives altså som følgende:

$$\begin{aligned} \text{Vækstraten i kollektive forbrug} = & \\ & \frac{2}{3} \cdot \text{vækstraten i strukturel timebeskæftigelse} + \\ & \frac{1}{3} \cdot \text{vækstraten i BVT i private byerhverv} \end{aligned}$$

Individuelt forbrug

Væksten i det individuelle forbrug antages som nævnt at følge et demografiske træk, som udtrykker udgiftspåvirkningen af befolkningens aldersmæssige sammensætning og

forventede levetid.⁶ Varekøbet antages yderligere at vokse med den trendmæssige timeproduktivitet i private byerhverv. Dette begrundes i en antagelse om, at private produktivetsstigninger også kommer det offentlige varekøb til gode. Vækstraten i det individuelle forbrug fremskrives som følger:

$$\begin{aligned} \text{Vækstraten i individuelt forbrug} = \\ \text{Demografisk træk} + \\ \frac{1}{3} \cdot \text{vækstrate i potentiel timeproduktivitet i private byerhverv} \end{aligned}$$

Samlet set

Den samlede "neutrale" vækstrate i det reale offentlige forbrug fås ved at sammenveje den individuelle og kollektive vækstrate med hhv. vægtene 2/3 og 1/3:

$$\begin{aligned} \text{Samlede "neutrale" vækstrate} = \\ \frac{2}{3} \cdot \text{vækstrate i individuelt forbrug} + \frac{1}{3} \cdot \text{vækstrate i kollektivt forbrug} \end{aligned}$$

---

⁶ Det demografiske træk beregnes af DREAM jf. bl.a. "Langsigtet økonomisk fremskrivning 2014", august 2014, DREAM.